Bevarandeplan

För Natura 2000-området SE0240181
Sveafallen

Länsstyrelsen
Örebro län

Titel:	Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0240181 Sveafallen
Författare:	Länsstyrelsen i Örebro län
Diarienummer:	511-4453-2025
Utgivningsår:	2026
Omslagsbild:	Sveafallen maj 2021 Foto: Elisabeth Karlsson

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områdena bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att bevara deras livsmiljöer. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågelarterna i fågeldirektivets bilaga 1.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel beslut om bildande av naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27–29 §§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0240181 Sveafallen

Kommun: Degerfors

Områdets totala areal: 84,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: -

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2026-11-09

Markägarförhållanden: Sveaskog, Naturvårdsverket.

Regeringsbeslut, historik: SPA: 2021-09, pSCI: 2021-09-23, SCI: 2023-01-26, SAC: -

Naturtyper och arter som ska bevaras i området

Naturtyper och arter från art- och habitatdirektivet:

3160 - Myrsjöar

9010 - Taiga

9060 - Åsbarrskog

91D0 - Skogsbevuxen myr

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Naturvärden kopplade till områdets skogliga miljöer.

Motivering

Vid området förekommer det sällsyntare arter såsom olika rödlistade

arter och signalarter. Bland typiska arter för områdets utpekade naturtyper kan nämnas knärot, ögonpyrola, grön sköldmossa, tallticka, järpe, spillkråka och tretåig hackspett.

Prioriterade åtgärder

Fortsatt utveckling av skogsmiljöerna mot naturskogsmiljöer.

Beslut och skötselplan för naturreservatet är från 1975 och det skulle vara bra att revidera dessa för att förbättra och förtydliga hur områdets natur ska skötas.

Beskrivning av området

Sveafallen är ett känt område inom geologisk forskning. Det finns flera spår från tiden när inlandsisen drog sig tillbaka. Det fanns under en tid ett sund vid Degerfors, där stora mängder vatten flödade fram. Det finns mjukt formade klipphällar med flera så kallade jättegrytor. Det förekommer också inslag av branta klippväggar och många stenblock.

Skogarna består till största delen av granskog, tallskog och barrblandskog. Det finns även mindre inslag av mera lövrika bestånd.

Bland arter som påträffats i området finns exempelvis knärot, missne, ögonpyrola, bergglim, ormbär, granbräken, grön sköldmossa, kruskalkmossa, stor revmossa, skuggblåslav, tallticka, spillkråka, tretåig hackspett och järpe.

Vad kan påverka negativt

- Skogsbruksåtgärder
- Övergödning.
- Försurning.
- Spridning av invasiva främmande arter.
- Eventuell negativ påverkan från exploatering eller skogsbruksåtgärder i nära anslutning intill området.

Områdets är skyddat som naturreservat med föreskrifter som avvärjer hotbilder såsom markavvattning, exploatering och täktverksamhet.

Bevarandeåtgärder

Fortsatt skötsel som främjar utvecklingen av höga naturvärden, samtidigt som området är väl anpassat för att kunna nyttjas för friluftsliv.

Skötselplan och beslut från 1975 bör ses över och revideras för att förbättra inriktningen för den naturvårdande skötseln och underlätta förvaltningen av området.

Eventuella avvattnande diken bör proppas och läggas igen

Administrativa åtgärder

Se över revideringsbehoven av beslut och skötselplan från 1975.

De anmälda Natura 2000-naturtyperna för området och dess arealer, har tagits fram av Länsstyrelsen utifrån mera översiktliga uppskattningar. De bör revideras utifrån en mer detaljerad kartering. Naturtyperna på naturtypskartan i slutet av dokumentet bygger på Naturanaturtypskartan, vilken är en grundkartering Naturvårdsverket ansvarar för att ta fram för nya Natura 2000-områden, genom bland annat flygbildstolkning och andra kartunderlag. Underlagen från Naturanaturtypskartan, i kombination med fältbesök där kompletterande information hämtas in, kan utgöra en grund för en sådan revidering av naturtypsutbredning.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet

3160 - Myrsjöar

Areal: 0,5 ha. Arealen är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Sjöhabitatet omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen.

Myrsjöar är normalt relativt små (ofta <10 ha, sällan > 50 ha) och förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika områden samt i skogslandskapet.

Myrsjöarna är naturligt lågproduktiva (fosforhalt <25µg/l). Vattnet är påverkat av humussyror, naturligt surt (ofta pH <6,2) och brunfärgat (ofta >100 mg Pt/l). Sjöar med lång omsättningstid som har klarare vatten/ lägre färgtal, men upprätthåller karaktärsarter, strukturer och funktioner ingår i naturtypen.

Myrsjöar som är påverkade av försurning och ökad humusbelastning ingår i naturtypen eftersom sjöns karaktär ofta består.

Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämda och upprätthåller vattenståndsfluktuationer med naturlig säsongsvariation ingår i naturtypen. Däremot bör sjöar som regelbundet regleras inte ingå i typen eftersom den karaktäristiska gungflyvegetationen påverkas negativt av onaturliga vattenståndsförändringar.

Bevarandemål

Arealen myrsjöar (3160) ska vara minst 0,5 hektar. Vattenkvaliteten är god. Sjöarna har en naturlig hydrologi. Intilliggande skogsmark är naturskogsartad.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen myrsjöar (3160) bedöms vara gynnsamt.

9010 - Taiga

Areal: 60 ha. Arealen är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och

näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30–100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av till exempel plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder, huvudsakligen brand/naturvårdsbränning, i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå om de utgör ett väsentligt värdehöjande komplement. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning.

Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Undergrupper:

A. granskog
B. tallskog
C1. barrblandskog
C2. blandskog
D. triviallövskog
E. kalmark/glest beskogad mark med mycket död ved efter störning (ex. brandfält)
F. naturliga successionsstadier efter störning, (ex. barr-, löv- eller blandbrännor)

Bevarandemål

Arealen taiga (9010) ska vara minst 430 hektar. Det finns gott om gamla träd och olika former av död ved. Skogen påverkas av naturliga störningar såsom insektsangrepp och stormfällningar. Skogen har en ostörd hydrologi. Populationer av för naturtypen typiska arter förekommer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen taiga (9010) bedöms vara gynnsamt.

9060 - Åsbarrskog

Areal: 15 ha. Arealen är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer på rullstensåsar, på deras sluttningar eller vid åsarnas fot och är torr-blöt och näringsfattig-näringsrik. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30–100 % och inhemska barrträd utgör minst 50 % av grundytan. Ofta utgör tall minst 50 % av grundytan uppe på åsen, men i nedre delen, med relativt ytligt grundvatten, utgör ofta gran minst 50 % av grundytan. I sällsynta fall kan även gran förekomma uppe på åsen. Lövinslag förekommer, främst i de nedre delarna.

Kvalitetskriterier: Skogen ska likna, eller i en relativt nära framtid kunna likna en naturskog med avseenade på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå.

Fältskiktet varierar från torr lavtyp till fuktig örtrik typ. Mikroklimatet på åssluttningarna med torra eller blöta förhållanden, kombinerat med ljus eller skugga, spelar stor roll för artsammansättningen.

Floran och faunan är normalt rik på arter av flera organismgrupper som har en preferens för soliga och sandiga miljöer. Sandödla kan förekomma i naturtypen och i partier med åsgranskog kan bombmurkla växa.

Områden med höga naturvärden knutna till naturtypen och solexponerade tallstammar och sandmark kan klassas som åsbarrskog även om ett naturskogstillstånd saknas.

Bevarandemål

Arealen åsbarrskog (9060) ska vara minst 15 hektar. Barrträd ska utgöra ett dominerande inslag längs åsarna. Det finnas gott om gamla träd och död ved. Skogen påverkas av naturliga störningar såsom insektsangrepp, stormfällningar och bränder. Åsarna har en ostörd hydrologi. Populationer av för naturtypen typiska arter förekommer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen åsbarrskog (9060) bedöms vara gynnsamt.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 8 ha. Arealen är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen förekommer på myrar (> 30 cm djupt torvtäcke) som är fuktig–blöt med högt liggande grundvattenyta. Näringsförhållandena är näringsfattiga–intermediära. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30–100

%. Trädslagsblandningen varierar med myrtyp och näringsförhållanden men glasbjörk, tall och gran är vanliga trädslag.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av till exempel plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från till exempel markavvattning eller torvtäkt.

Fält- och bottenskiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor. Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna.

Bevarandemål

Arealen skogsbevuxen myr (91D0) fortsätter vara kring 8 hektar. Det finnas inslag av gamla träd och död ved. Hydrologin är naturlig och inte negativt påverkad av diken. Vegetationen är representativ för naturtypen och olika typiska arter förekommer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen skogsbevuxen myr (91D0) bedöms vara gynnsamt.

Dokumentation

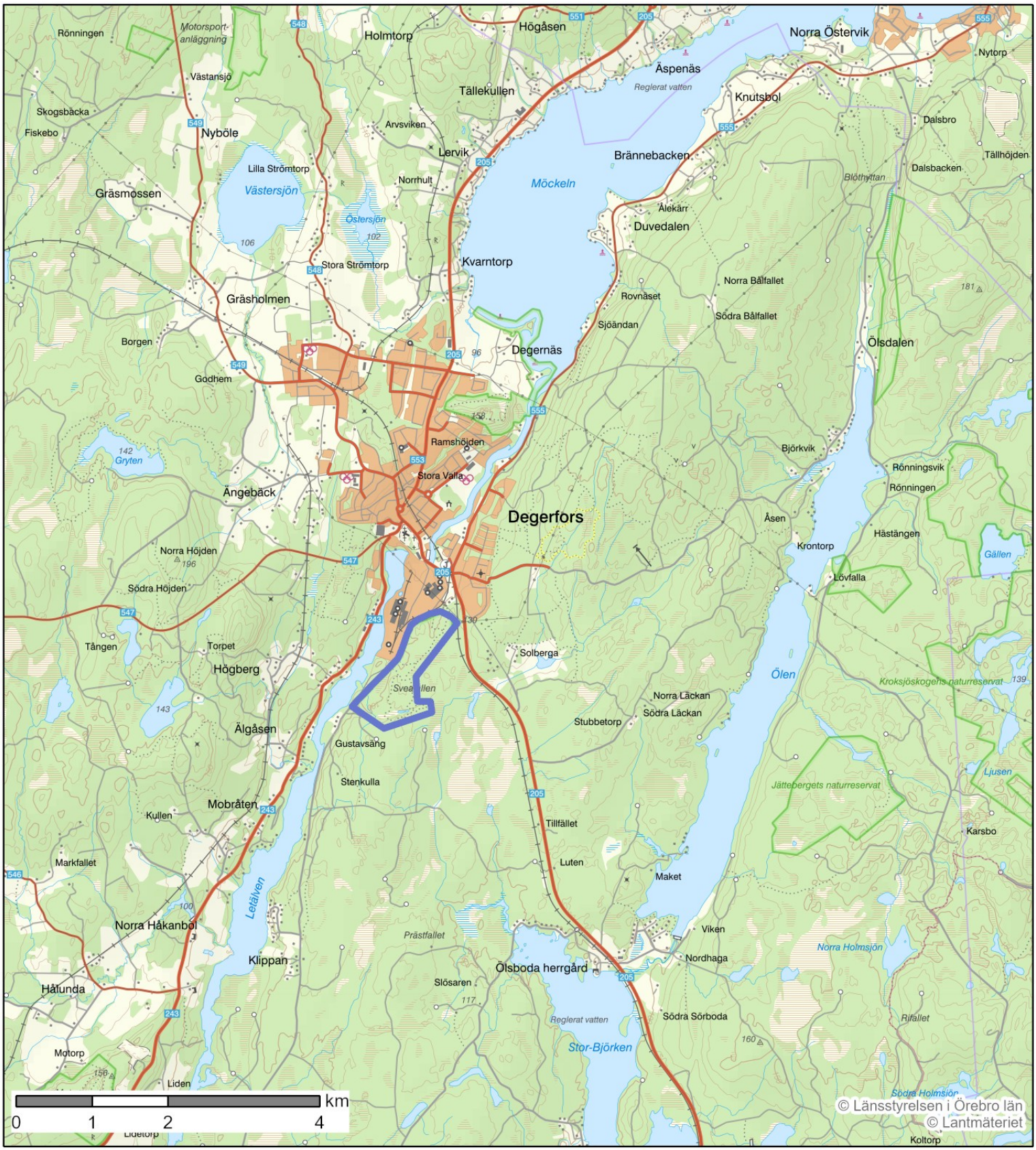
Länsstyrelsen i Örebro län. (2007). Långa tjärnarna beslut och skötselplan. Beslut 2007-12-07. Dnr 5112-01269-2007.

Naturvårdsverket. (2024). Vägledning Natura 2000 i Sverige. https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/natura-2000-i-sverige/ [2024-12-02]

SLU Artdatabanken. (2024). Artportalen. https://www.artportalen.se/ [2024-12-03]

Natura 2000-området Sveafallen (SE0240181)

Översiktskarta

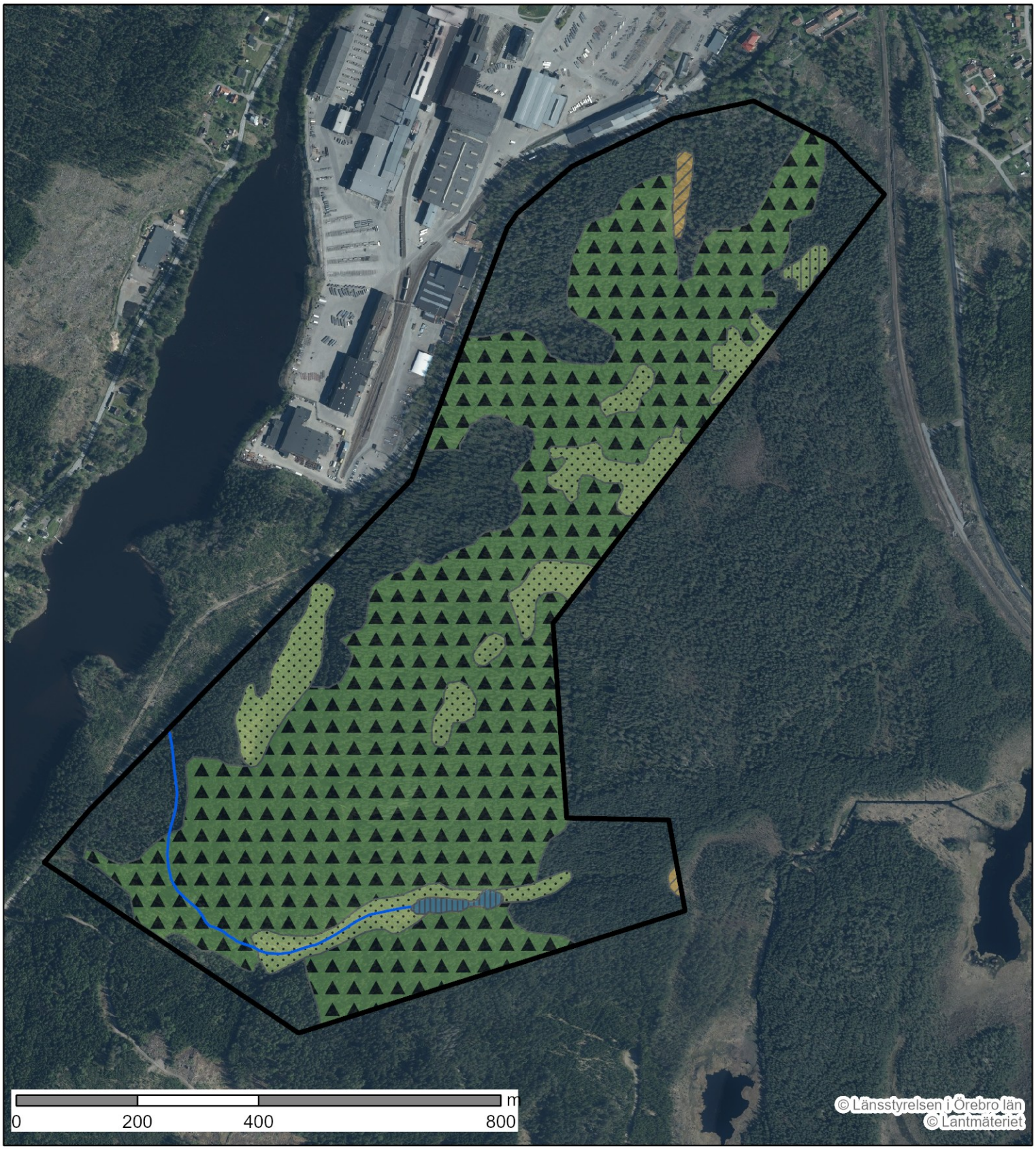

Teckenförklaring

Natura 2000-område

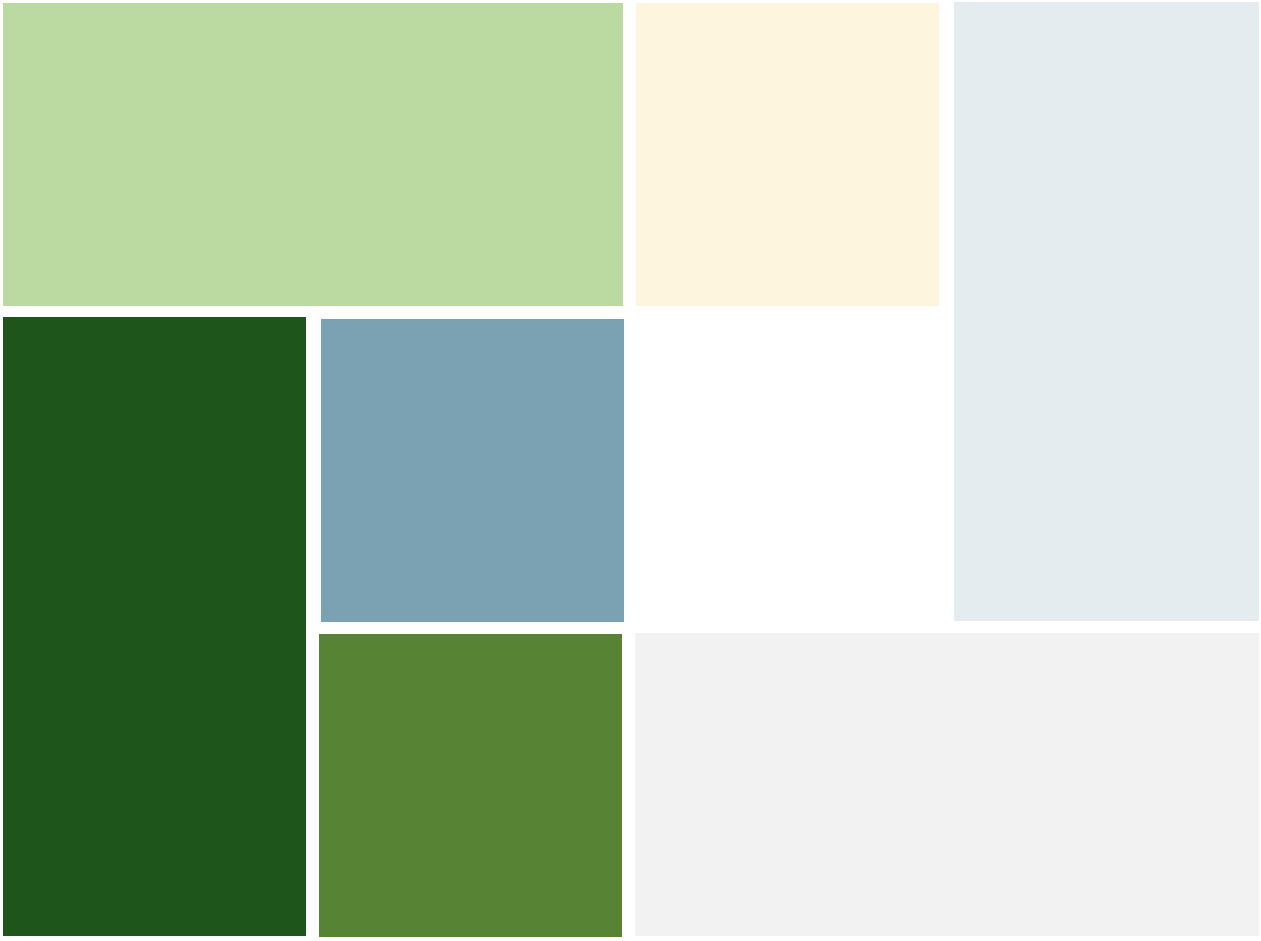
Natura 2000-området Sveafallen (SE0240181)

Naturtypskarta

Teckenförklaring

- Natura 2000-område
- 126 Mindre vattendrag <3 m (3260)
- 3160 - Myrsjöar
- 7140 - Öppna mossar och kärr
- 9010 - Taiga
- 9740 - Skogbevuxen myr
- 9841 - Obestämd lövsumpskog/skogsbevuxen myr (9080, 9740)

Länsstyrelsen
Örebro län

www.lansstyrelsen.se/orebro